HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

האשה נקנית פרק ראשון קידושין לה.

מסורת הש"ס

ופדיון הבן. דילפינן לעיל בפירקין (דף כט.) נשים פטורות מלפדות בניהם דכתיב[ג] תיפדה תפדה: **ולר' יוחנן בן ברוקא דאמר.** מיובא בפריה ורביה כתיב נשים היכי יליף הו שאר מצות עשה שלא הזמן גרמא לחיוב ממורת הא הוו מורת ופריה ורביה שני כתובין כאחד: **לריכי.** כלומר לאו בזמן כאחד נינהו ולמימרא דאין מלמדין שלא תרוייהו לריכי דאי הוה כתב חד לא הוה גמיר מיניה: **דרכו נכבש.** שת המרע במלמה ואין דרכה כו' וכיון דלא קרינן בה וכבשוה לא קרינן בה פרו ורבו: **סיפק בידו לעשות.** שת אלא שאין אימת מחריס עליו: **לא אפחייב לוי.** תפילו פטויה: **הניחא הו'.** לעיל קאי דאותיבנא גילה מת"ת ושאינן מסוס דהוי ת"ת ופדיון הבן הו'. **מ"ל.** גילה מת"ת ופדיון הבן שאר מלות עשה שלא הזמן גרמא לפטור: **פפונאי ידעי הו'.** תלמידים שבפפונא ומנו דב אחא בר יעקב שהיה דר בפפונא כדאמר בהשוותפין (ב"ב דף טו.) גבי שטן ופנינה ש"ס מתכוונו דדשה דב אחא בר יעקב בפפונא אחא שטן ונשקיה אכרעיה: **למען תהיה תורה ה'.** הרי כל התורה הוקשה לתפילין ולא שנקנין הקישת וגמרינן מבנין אב ממלה והקהל לזמן גרמא ולא מתלמוד תורה ופדיון הבן שאר מלות עשה שלא הזמן גרמא לפטור: **ומדמלות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות שלא הזמן גרמא נשים חייבות.** מדשיטתיך למיכתב היקישא למיפטריהו מזמן גרמא מכלל דבשאר מלות חייבות: **הניחא הו'.** פלוגתא היא בסנהדרין שבת (דף קח.) ובפרק בתרא דעירובין (דף לה:): **מ"ל.** ש"מ היכא מיכא למילף לשלא הזמן גרמא נשים פטורות: **ומאי מאן שמעת ליה הא סברא ר"מ.** בעירובין ולדידיה לא שיטתיך היקישא שלא הזמן גרמא בגזירת שוה דבנין אב וגמר מרחיה דהוי מלות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות ודקשיא לן לעיל ושלא ממלה והקהל לחיובא ר"מ סבר שני כתובין הבאים כאחד אין מלמדין ולרבי יהודה דאמר מרחיה דהוי מלות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות ודקשיא לן לעיל ושלא ממלה והקהל לחיובא ר"מ סבר שני כתובין הבאים כאחד אין מלמדין: **ולרבי יהודה דאמר מלמדין.** בסנהדרין דף ד' מיתות (דף סו:) ואמר מאי בעירובין (דף לו:) **תפילין מלות עשה שלא הזמן גרמא** מ"ל מהיכא תיתי פטורה למלות עשה שהזמן גרמא: **משום דהוי שמחה עו'.** ולא סבירא לן כאביי דאמר לעיל **אשה** עשה מעלה משמחה: **לכל עונשין.** ולחיוב **ה** עונשין מלקות הן: **דבי ר' ינאי תנא הו'.** לאו לפרושי מתני' מייתי לה אלא לאידי דאייתינא עונשין מייתי נמי מגב מהיכא אימרינן לדיני ממון ומיתה למות על ידן הסורגן: **לכל מיתות.** שיתחייב הסורגן עליהם מיתה וכן הסור כופר: **הך קמייתא.** דמשמעתי בקרבן שבועת הפקדון דגזל הגר בפ' נגמר: **דחיוסה היא.** דאי ליתא בכלל דינין אין לה חייס הכל גוזלין חוסה והיא גוזלת את אחרים והכל בדיליה הימנה: **אבל כופר.** והמית אים או אשה דמשמעתי גבי כופר דשור המועד שהרג את האדם: **דאמר על שניהם הוא אומר.** ויברך אותם אלהים פרו ורבו מאי איכא למימר משום דהוה ת"ת ופדיון הבן שני כתובים הבאים כאחד[ג] וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין ולרבי יוחנן בן ברוקא נמי ניהוו פריה ורביה ומורא שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין צריכי דאי כתב רחמנא מורא ולא כתב פריה ורביה הוה אמינא וכבשוה אמר רחמנא איש דדרכו לכבש אין אשה דאין דרכה לכבש לא ואי כתב פריה ורביה ולא כתב מורא ה"א[ד] איש דסיפק בידו לעשות אין אשה דאין סיפק בידה לעשות לא וכיון דאין סיפק בידה לעשות לא תתחייב כלל צריכא הניחא למ"ד שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר אמר רבא[ה] **פפונאי ידעי לה לטעמא דהא מילתא ומנו רב אחא בר יעקב אמר קרא**[ב] **והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך**[ו] **הוקשה כל התורה כולה לתפילין מה תפילין מ"ע שהזמן גרמא ונשים פטורות אף כל מ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות ומדמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות מכלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות הניחא למ"ד תפילין מ"ע שהזמן גרמא אלא למ"ד תפילין מ"ע שלא הזמן גרמא מאי איכא למימר מאן שמעת ליה דאמר תפילין מ"ע שלא הזמן גרמא ר' מאיר וסבר לה שני כתובים הבאים כאחד**[ח] **וכל**[ט] **שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין ולר' יהודה דאמר שני כתובים הבאים כאחד מלמדין ותפילין מ"ע שלא הזמן גרמא מא"ל משום דהואי מצה שמחה והקהל שלשה כתובים הבאים כאחד ושלשה כתובים הבאים כאחד אין מלמדין:**[א] **וכל מצות לא תעשה וכו':** מנהני מילי[י] **אמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי ר' ישמעאל אמר קרא**[ג] **איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם**[ב] **השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה**[כ] **דבי רבי אליעזר תנא אמר קרא**[ד] **אשר תשים לפניהם השוה הכתוב אשה לאיש לכל דינים שבתורה דבי חזקיה**[ל] **תנא אמר קרא**[ה] **והמית איש או אשה השוה הכתוב אשה לאיש לכל מיתות שבתורה**[מ] **וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא משום כפרה חם רחמנא עלה אבל דינין אימא איש דבר משא ומתן אין אשה לא ואי אשמועינן הא משום דחיותה היא אבל כופר אימא איש ולרבי יוחנן בן ברוקא ניהוו מורא ופריה ורביה שני כתובין.** ומ"ת אמאי לא[ע] **קאמר לרבנן ליהוו מורת ומזוזה ג' כתובים ואמאי לפריסת לעיל[פ] דתרוייהו לריכי אתי שפיר: מכלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות.** פי' בקונטרס מדשיטתיך קרא להיקישא למיפטר נשים מזמן גרמא מכלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים מייבות פירוש אמאי ס"ל פטורות אמאי שיטתיך היקישא דתפילין למיפטר נשים מזמן גרמא גלאו הכי נמי הוה ילפינן מהיקישא דתפילין מדרבה מני אתיק מהקישא דתפילין מדרבה מי אתיק מיניה הוה ילפינן ממנה והכהל דמ"ע שהזמן גרמא לנשים מייבות אמאי לא כתב רחמנא מורא ולא כתב פריה ורביה הוה אמינא וכבשוה אמר רחמנא איש דדרכו לכבש אין אשה דאין דרכה לכבש לא ואי כתב פריה ורביה ולא כתב מורא ה"א[ז] איש דסיפק בידו לעשות אין אשה דאין סיפק בידה לעשות לא וכיון דאין סיפק בידה לעשות לא תתחייב כלל צריכא הניחא למ"ד שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר אמר רבא[ה] **פפונאי ידעי לה לטעמא דהא מילתא ומנו רב אחא בר יעקב אמר קרא**[ב] **והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך**[ו] **הוקשה כל התורה כולה לתפילין מה תפילין מ"ע שהזמן גרמא ונשים פטורות אף כל מ"ע שהזמן גרמא נשים פטורות ומדמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות מכלל דמ"ע שלא הזמן גרמא נשים חייבות הניחא למ"ד תפילין מ"ע שהזמן גרמא אלא למ"ד תפילין מ"ע שלא הזמן גרמא מאי איכא למימר מאן שמעת ליה דאמר תפילין מ"ע שלא הזמן גרמא ר' מאיר וסבר לה שני כתובים הבאים כאחד**[ח] **וכל**[ט] **שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין ולר' יהודה דאמר שני כתובים הבאים כאחד מלמדין ותפילין מ"ע שלא הזמן גרמא מא"ל משום דהואי מצה שמחה והקהל שלשה כתובים הבאים כאחד ושלשה כתובים הבאים כאחד אין מלמדין:**[א] **וכל מצות לא תעשה וכו':** מנהני מילי[י] **אמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי ר' ישמעאל אמר קרא**[ג] **איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם**[ב] **השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה**[כ] **דבי רבי אליעזר תנא אמר קרא**[ד] **אשר תשים לפניהם השוה הכתוב אשה לאיש לכל דינים שבתורה דבי חזקיה**[ל] **תנא אמר קרא**[ה] **והמית איש או אשה השוה הכתוב אשה לאיש לכל מיתות שבתורה**[מ] **וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא משום כפרה חם רחמנא עלה אבל דינין אימא איש דבר משא ומתן אין אשה לא ואי אשמועינן הא משום דחיותה היא אבל כופר אימא איש**

מוסף תוספות

א. ואומר השר מקוצי דא"צ למיגמר מראי"ה כפרש"י אלא. תוס' יבמות מוטב מהכרש"ל ועי' מהכרש"ל ועפמו"ש שמפרשים תוס' לשיטת רש"י. ב. וכן כל דוכתא דאמרינן ב' כתובים אין מלמדין בלא שום קרא אחרינא. סס.

הגהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה מכלל וכו' מתלמוד תורה ומ' מפדיון הבן דהיינו מ"ע: (ד) ד"ה משום דהוי וכו' ומאי מתרץ לר' יהודה:

מוסף רש"י

על שניהם הוא אומר מיפקדה כו'. לשמה נמי מיפקדה מפרים ורבים (ניטין מג:). **דסיפק בידו לעשות.** יכול, שאין מותה בידו (לעיל ל:). **פפונאי.** שני פפונאי, שם מקום (ב"ק נד:). **הניחא למ"ד תפילין מצות עשה שהזמן גרמא.** וקשבר שילה לאו זמן תפילין מ"ע שבת ויו"ט לאו זמן תפילין הילכך כיון דלאיכא שעשה לא ממיא כה זמן גרמא הוא (לעיל כ:). **תפילין מצות עשה שלא הזמן גרמא.** מלות תפילין כל שעה גם בשבת לאי מפקת הוי לאו זמן קטוע (עירובין צו.). **לכל עונשין שבתורה.** לאו וכרת, אבל עשה לא הוי עונש, הלכך מלות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, אבל לא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא חייב (לעיל כ:). מכאן שהנשים חייבות על כל לא תעשה שבתורה שהרי עונשין מלקות (מכות כג:). **אשר תשים לפניהם.** כולן בכלל (ב"ק טו:). **הך קמייתא.** אים או אשה כי יעשו דמשמעינן בקרבן (שם). **משום כפרה חס רחמנא.** דמיטו כאים לענין כפרה (שם). **משום דחיותה היא.** לאי לא הוה בכלל דינין הוי פרשי תגרי מינה (שם).

עין משפט נר מצוה

שפז א מיי' פי"ג מהל' ע"ז הל' ג סמג לאוין נא:

שפח ב מיי' פי"ז מהל' מיטורי מיתה הל' ה סמג לאוין קכה:

תורה אור השלם

1. וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל הָאָרֶץ:
בראשית א כח

2. וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל יָדֶךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְיָ בְּפִיךָ כִּי בְיָד חֲזָקָה הוֹצִאֲךָ יְיָ מִמִּצְרָיִם:
שמות יג ט

3. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם לִמְעֹל מַעַל בַּיְיָ וְאָשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא:
במדבר ה ו

4. וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם:
שמות כא א

5. וְאִם שׁוֹר נגֵף הוּא מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם וְהוּעַד בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ וְהֵמִית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם בְּעָלָיו יוּמָת:
שמות כא כט